

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1131

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 maart 2014

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en informele Ecofin Raad van 1 en 2 april 2014 te Athene.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Geannoteerde agenda ten behoeve van de Eurogroep en informele Ecofin Raad van 1 en 2 april 2014 te Athene

Eurogroep

1. Griekenland

Document: niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de stand van zaken omtrent de implementatie van het tweede leningenprogramma door Griekenland. Op 19 maart heeft de Trojka de voortgangsmissie, na verschillende onderbrekingen, afgerond. De Trojka heeft hierover een persverklaring afgegeven, deze is als bijlage meegestuurd met dit verslag¹. Budgettaire doelstellingen zijn gehaald en er is ook vooruitgang geboekt ten aanzien van de gevraagde structurele hervormingsmaatregelen. Zo hebben de Griekse autoriteiten zich er aan gecommitteerd regelgeving aan te passen en belemmeringen weg te nemen die worden genoemd in de OESO «toolkit», zogenaamde «nuisance taxes» (een veelheid van uiteenlopende kleine belastingen in Griekenland die hinderlijk zijn voor het bedrijfsleven) aan te pakken, hervormingen op het gebied van de energiesector door te voeren en de publieke sector te hervormen. Griekenland loopt achter met de geplande arbeidsmarkthervormingen, maar er zijn tijdens de missie afspraken gemaakt over hoe deze achterstand aangepakt zal worden. De Trojka benadrukt het belang oog te houden voor de sociale aspecten van de Griekse crisis. Om die reden is o.a. afgesproken dat programma's gericht op werklozen en jongeren die worden gefinancierd met structuurfondsen zullen worden uitgebreid. Daarnaast hebben de autoriteiten aangegeven alle nodige maatregelen te nemen om Griekse banken van voldoende kapitaal te voorzien. De verwachting is dat de voortgangsrapportage spoedig beschikbaar zal komen. Hieruit zal moeten blijken in hoeverre Griekenland aan de gevraagde programmamaatregelen heeft voldaan. De Eurogroep zal op basis daarvan de voorwaarden voor uitkering van de volgende tranche bespreken. Zodra de voortgangsrapportage beschikbaar is, wordt de Tweede Kamer over de uitkomsten geïnformeerd.

2. Portugal

Document: Elfde voortgangsrapportage van de Trojka – nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal spreken over de elfde voortgangsmissie naar Portugal die werd afgerond op 28 februari jl. De conclusies van de missie en het daaruit voortvloeiende voortgangsrapport zullen leidend zijn bij de beslissing van de lidstaten van het eurogebied om in te stemmen met de uitkering van een volgende tranche. Deze tranche bedraagt in totaal 2,5 miljard euro. Hiervan is ca. 0,9 miljard afkomstig van het IMF en 1,6 miljard van de EU. De tranche staat gepland voor april. Op moment van schrijven is de volledige voortgangsrapportage nog niet beschikbaar. Deze wordt wel verwacht vóór de komende Eurogroep. Zodra het formele voortgangsrapport beschikbaar is, zullen de uitkomsten worden toegelicht in een brief aan de Tweede Kamer.

Tot op heden ligt Portugal op schema met de implementatie van het programma en de economie laat positieve ontwikkelingen zien. Voor 2014 wordt een groei verwacht van 0,8% bbp. De werkloosheid is voor 2013

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

met 0,9% naar beneden bijgesteld en wordt voor 2014 geraamd op 16,8%, t.o.v. een eerdere piek van 18%. Ook de markttoegang herstelt zich en de financiering voor het jaar 2014 is volgens de Portugese autoriteiten reeds zeker gesteld. Niettemin blijven er ook risico's bestaan, met name voor de groei op de lange termijn. De Trojka gaf aan dat Portugal na afloop van het programma door zal moeten gaan met de structurele hervorming van de economie om duurzame groei te kunnen waarborgen. Nederland onderschrijft de noodzaak van additionele structurele hervormingen, ook na afloop van het programma. Het huidige programma loopt nog tot 17 mei aanstaande. Ten aanzien van de afloop van het programma is afgesproken dat Portugal de tijd neemt om een passende strategie te bepalen en deze tijdig zal communiceren richten de Eurogroep en overige betrokken partijen. Mogelijk stelt Portugal dit komende Eurogroep aan de orde. Nederland wacht de overwegingen van Portugal af.

3. ESM directe herkapitalisatie

Document: n.v.t.

Aard bespreking: bereiken politiek akkoord

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: In vervolg op de bespreking in maart zal de Eurogroep opnieuw spreken over de afronding van het operationele raamwerk voor een nieuw ESM-instrument voor directe herkapitalisatie van banken. Dit raamwerk bestaat uit een instellingsbesluit, een besluit over de financiële middelen die binnen de maximale leencapaciteit van het ESM voor dit instrument kunnen worden aangewend en gedetailleerde voorwaarden en procedures voor gebruik van dit instrument zoals vastgelegd in richtsnoeren conform andere ESM-instrumenten. Na overeenstemming in de Eurogroep zal overgegaan worden tot parlementaire behandeling in een aantal lidstaten alvorens de Raad van Gouverneurs van het ESM kan besluiten tot instelling van dit ESM-instrument. De Europese Raad heeft in oktober 2013 de Eurogroep gevraagd de laatste hand te leggen aan de richtsnoeren voor directe herkapitalisatie door het ESM, zodat het ESM, nadat het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme is ingevoerd, banken rechtstreeks kan herkapitaliseren.

Het operationele raamwerk, dat een uitwerking vormt van het hoofdlijnenakkoord van de Eurogroep uit juni 2013, zal in lijn met de herstel- en resolutierichtlijn (BRRD) regels bevatten voor bail-in van aandeelhouders en crediteuren. Zodra de Eurogroep het operationele raamwerk heeft gefinaliseerd, zullen de ontwerp-besluiten en het ontwerp-richtsnoer aan de Eerste en Tweede Kamer worden voorgelegd.

4. Voorbereiding G7

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal mogelijk de bijeenkomst van de G7 voorbespreken die in de marges van de IMF Voorjaarsvergadering in Washington gehouden zal worden. De agenda voor de G7 bijeenkomst in Washington is op moment van schrijven nog niet bekend, maar zal naar verwachting gaan over de mondiale economische vooruitzichten, recente economische ontwikkelingen en over monetair beleid in brede zin.

1. Financiële steun aan Oekraïne

Document: n.v.t.

Aard bespreking: bereiken politiek akkoord

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Op 19 maart jl. heeft de Commissie een voorstel gedaan voor het verstrekken van 1 miljard euro aan leningen aan Oekraïne in de vorm van macrofinanciële assistentie voor een periode van één jaar². Een bedrag van 610 miljoen euro aan macrofinanciële assistentie was al in een eerder stadium goedgekeurd door de Raad en het Europees Parlement. Deze beide steunbedragen waren onderdeel van de door de Europese Commissie op 5 maart jl. gepresenteerde inventarisatie aan mogelijkheden voor steun aan Oekraïne³. Het voorstel zal begin volgende week in onderraden worden besproken, waarna de Raad hier naar verwachting begin april een besluit over neemt. Dit gebeurt met gekwalificeerde meerderheid. Voorwaarde voor uitkering onder macrofinanciële assistentie is een overeengekomen IMF-programma en instemming van de Oekraïense autoriteiten met het *Memorandum of Understanding (MoU)*. Steun zal vervolgens in delen aan Oekraïne worden verstrekt. Bij ieder deel zal worden gekeken of Oekraïne heeft voldaan aan de voorwaarden voor dat leningdeel. Nederland steunt gezien de huidige economische situatie in Oekraïne de voorgestelde macrofinanciële assistentie, maar benadrukt daarbij dat de steun conditioneel is aan een IMF-programma en een stevig MoU waarin Oekraïne zich committeert aan structurele hervormingen op o.a. budgettair terrein, de financiële sector en het aanpakken van corruptie.

Nadat de Oekraïense interim regering bij het IMF een verzoek had ingediend voor financiële steun, is op 4 maart jl. een IMF-missie naar Kiev vertrokken voor *fact finding*. De missie boekte goede voortgang en voerde constructieve gesprekken met de autoriteiten en op 13 maart jl. is een proces van onderhandeling gestart over een economisch hervormingsprogramma. Doel van het programma is het opbouwen van een solide economische structuur en duurzame economische groei, waarbij de kwetsbaren in de samenleving worden beschermd. Het IMF zal conditionaliteiten stellen aan uitkeringen onder het programma die gericht zijn op structurele hervormingen van de economie. Als er overeenkomst is bereikt tussen IMF-staf en de Oekraïense autoriteiten over de vormgeving en de conditionaliteiten van het programma zal dit worden voorgelegd aan de Raad van Bewindvoerders voor goedkeuring.

Op 10 maart j.l. heeft de Wereldbank bekend gemaakt dat het een verzoek heeft gekregen van de Oekraïense interim regering en dat de Bank klaar staat om steun aan de Oekraïne voort te zetten. De Wereldbank zet in op ondersteuning van de hervormingsagenda van Oekraïne en is bereid additionele financiering tot USD 3 miljard (EUR 2,2 miljard) in 2014 beschikbaar te stellen. Dit bedrag komt bovenop de huidige portfolio van de Wereldbank in de Oekraïne van ongeveer USD 3,7 miljard (EUR 2,7 miljard) dat gericht is op publieke diensten zoals watervoorziening, sanitair, stroom en wegen en ondersteuning van de private sector. De Raad van Bewindvoerders keurt nieuwe projecten individueel goed.

² Zie: Proposal for a Decision of the Council providing macro-financial assistance to Ukraine: {COM(2014) 182 final}, 19 maart 2014.

³ Zie kamerbrief «EU-steun Oekraïne», (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1351), d.d. 5 maart 2014 en verslag Europese Raad van 6 maart, Kamerstuk 21 501-20, nr. 840.

2. Gedachtewisseling met Bruegel – Europe’s growth and social problem

Document: nog niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is geworden zal er bij de informele Ecofin Raad een gedachtewisseling plaatsvinden over een economisch onderwerp met denktank Bruegel. Het stuk op basis waarvan zal worden gediscussieerd is nog niet beschikbaar.

3. Economische vooruitzichten, financiële stabiliteit en risico’s voor de economie

Document: Nog niet beschikbaar

Aard bespreking: Gedachtewisseling.

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin Raad staat stil bij de economische vooruitzichten, de bijbehorende risico’s en de financiële stabiliteit. Dit is een onderwerp dat met enige regelmaat terugkeert op de agenda. Met het schrijven van de geannoteerde agenda was nog geen document beschikbaar.

4. Financiering van de economie

Documenten:

- Issues paper on financing the economy (niet openbaar; nog niet beschikbaar)
- Mededeling van de Commissie: Follow-up of the green paper regarding the financing of the economy (openbaar; vanaf medio maart beschikbaar)
- High level expert Group report on SME and infrastructure financing (openbaar, beschikbaar via http://europa.eu/efc/working_groups/hleg_2013_en.htm).

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De informele Ecofin Raad zal spreken over het *Long-term financing*-traject. Dit traject bestrijkt een breed scala aan onderwerpen en maatregelen met betrekking tot de financiering van de economie. Op het moment van schrijven zijn er nog geen stukken beschikbaar. Eerder is over dit onderwerp gesproken tijdens de informele Ecofin van vorig jaar op 12 en 13 april (zie ook het verslag met Kamerstuk 21 501-07, nr. 1045, d.d.18 april 2013). Nederland vindt het van groot belang dat er voldoende beschikbaarheid van lange termijn financiering is voor de reële economie. Nederland is daarbij van mening dat de Commissie meer focus zou kunnen aanbrengen in het traject voor lange termijn financiering, door duidelijke prioriteiten aan te wijzen.

5. Bankenunie

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin Raad bereikte op 28 december jl. een Raadsakkoord over de vormgeving van het *Single Resolution Mechanism (SRM)*, waarna de afgelopen maanden met het Europees Parlement (EP) in de trilog is onderhandeld. Op 20 maart jl. is hierover een politiek trilogakkoord bereikt. De Raad en het EP zullen op korte termijn nog formeel met het akkoord moeten instemmen. Het Voorzitterschap zal naar verwachting een terugkoppeling geven over dit akkoord.

Met het SRM-akkoord is de noodzakelijke overeenstemming bereikt over een Europees resolutiemechanisme dat efficiënt en snel zal kunnen opereren. Hierbij is geborgd dat banken in de bankenunie bij resolutie op gelijke wijze behandeld zullen worden. Bovendien zullen de kosten van falende banken primair neerslaan bij de aandeelhouders en crediteuren van de betreffende banken. Indien noodzakelijk zal gebruik kunnen worden gemaakt van het door de banken gefinancierde resolutiefonds. Op die manier wordt zoveel mogelijk zeker gesteld dat belastingbetalers niet langer opdraaien voor de problemen die bij banken ontstaan. Het bereikte politieke akkoord tussen de Raad en het EP komt op de belangrijkste onderdelen overeen met de Nederlandse inzet zoals deze diverse malen is besproken met de Tweede Kamer, alsmede met de motie Harbers over het onderzoeken van alternatieven van een juridische basis voor het SRM.d. 9 oktober jl.⁴ en de Motie Harbers c.s. over de vormgeving van het SRM d.d. 5 december jl.⁵

Het SRM-akkoord ziet concreet op de oprichting van een Europese resolutieautoriteit (*Single Resolution Board, SRB*) en een door de banken gefinancierd Europees resolutiefonds (*Single Resolution Fund, SRF*). Overeenstemming is bereikt dat de SRB primair verantwoordelijk zal zijn voor de banken die op basis van het Europees toezichtmechanisme (SSM) onder direct toezicht staan, aangevuld met de banken die grensoverschrijdend actief zijn. De nationale resolutieautoriteiten zijn primair verantwoordelijk voor de overige banken die onder indirect toezicht van de ECB staan. Deze reikwijdte is gelijk aan de reikwijdte zoals de Raad in december overeen was gekomen. Daarnaast is overeengekomen dat de ECB de primaire bevoegdheid krijgt om vast te stellen of een bank faalt of dreigt te falen. De ECB zal deze vaststelling doen na consultatie van de SRB. De SRB kan echter ook zelf, na de ECB geïnformeerd te hebben, deze vaststelling doen. Daarnaast is er tijdens de triloogonderhandelingen lang gesproken over de besluitvormingsprocedure in de SRB ten einde een snel en efficiënt besluitvormingsproces te creëren. Hierbij is allereerst de besluitvorming in de tijd beperkt zodat snelle besluitvorming gewaarborgd is. Daarnaast ging het met name over de taakverdeling bij individuele resolutiegevallen tussen de *Executive Board* en de *Plenary Board*. De Raad en het EP zijn een besluitvormingsproces overeengekomen waarbij de rol van de *Plenary Board* meer is ingekaderd ten opzichte van de rol van de *Plenary Board* in het Raadsakkoord. Ook is overeenstemming bereikt over de rol van de Raad versus de Europese Commissie (EC) in het besluitvormingsproces. De EC zal resolutiebesluiten van de SRB goed- of afkeuren. De Raad wordt in dit akkoord alleen betrokken indien de EC bezwaar maakt tegen het resolutiebesluit van de SRB, omdat het besluit niet voldoet aan het criterium dat resolutie van de bank in het algemeen belang is, of als de EC een wijziging voorstelt ten aanzien van het gebruik van het resolutiefonds in het resolutiebesluit. Op deze manier is een besluitvormingsproces gecreëerd dat het mogelijk maakt om in een weekend te besluiten over de resolutie van een bank, waardoor de financiële stabiliteit zo veel mogelijk gewaarborgd blijft. Aanvullend op het akkoord over het SRM zal een intergouvernementeel verdrag (*Intergovernmental Agreement, IGA*) worden gesloten, waarin de afdracht van de bijdragen aan het SRF en de geleidelijke risicodeling worden vastgelegd. Hoewel over de IGA wordt onderhandeld in de Eurogroep+ is over bepaalde onderdelen in de IGA wel in de triloog met het EP gesproken aangezien het EP groot tegenstander was van de IGA en van mening was dat alle zaken omtrent het SRM, inclusief het SRF, geregeld moest worden in de SRM-verordening. In de triloog zijn de Raad en het EP overeengekomen dat de IGA voor de afdracht van bijdragen aan het SRF en de mutualisatie behouden blijft. Het EP heeft daarbij gepleit

⁴ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1089

⁵ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1100

voor een versnelde mutualisatie. Uiteindelijk is overeengekomen dat de opbouw van het fonds en de mutualisatie niet los van elkaar kunnen worden gezien, maar dat de opbouw en mutualisatie van de nationale compartimenten in het fonds versneld zal worden van 10 naar 8 jaar. In het eerste jaar zal er 40% mutualisatie plaatsvinden, in het tweede jaar komt daar 20 procentpunt bij en de overige 40% zal gelijk verdeeld worden over de resterende 6 jaar. Tevens zijn in het akkoord met het EP de leenmogelijkheden voor het SRF die in december jl. door de Raad zijn afgesproken verduidelijkt, waarmee is bevestigd dat het SRF een serieuze leencapaciteit heeft. Het EP verzocht met name om verduidelijking of de SRB zelfstandig de afweging kan maken om indien nodig middelen op de markt op te halen. Deze verduidelijking is aangebracht. Tot slot zijn de Raad en het EP overeengekomen dat, in lijn met het Raadsakkoord, de Raad middels een uitvoeringshandeling en op basis van een voorstel van de EC, de methodiek voor de berekening van de individuele bijdragen aan het SRF zal vaststellen.

6. Voorbereiding G20

Document: EU Terms of Reference

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Ecofin bespreekt de kernboodschappen van de EU ten behoeve van de deelname van de Europese Commissie en het EU voorzitterschap aan de G20 vergadering van Ministers van Financiën en gouverneurs van de centrale banken op 10 en 11 april a.s. De EU boodschappen worden vastgelegd in een EU *Terms of Reference* (ToR). Nederland zal er onder meer op inzetten dat de EU het belang benadrukt van financiële sector hervormingen, waaronder de grote stappen die al zijn gezet (bankenunie) en maatregelen die resolutie van banken vereenvoudigen. Bij dit laatste kan gedacht worden aan een minimum niveau aan verliesabsorberende capaciteit voor banken waarvoor de *Financial Stability Board* (FSB) momenteel voorstellen ontwikkelt die zij zal presenteren aan de G20 top in november van dit jaar.